

STANOWISKO KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 29 lipca 2022 r.

w sprawie skarg rozpoznawanych przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka:

nr 21998/21 (Małgorzata Frąckowiak-Mitura p-ko Polsce),

nr 22918/21 (Joanna Hetnarowicz-Sikora p-ko Polsce),

nr 25545/21 (Tomasz Marcin Zielonka p. Polsce),

nr 24398/21 (Hubert Odelski p. Polsce)

W odpowiedzi na pisma:

z dnia 14 kwietnia 2022 r., sygn. DPT.432.209.2022/ 2 w przedmiocie skargi Małgorzaty Frąckowiak - Mitura p-ko Polsce, nr 21998/21;

z dnia 15 kwietnia 2022 r., sygn. DPT.432.207.2022/2 w przedmiocie skargi Joanny Hetnarowicz-Sikora p-ko Polsce, nr 22918/21;

z dnia 26 kwietnia 2022 r., sygn. DPT.432.226.2022/2 w przedmiocie skargi Tomasza Marcina Zielonki p-ko Polsce, nr 25545/21;

z dnia 27 kwietnia 2022 r., sygn. DPT.432.225.2022/2 w przedmiocie skargi Huberta Odelskiego p-ko Polsce, nr 24398/21

dotyczące przeanalizowania powyższych spraw pod względem zgodności przedstawionego stanu faktycznego z rzeczywistym stanem sprawy oraz o przygotowanie opinii na temat dopuszczalności skargi i podniesionych zarzutów w zakresie leżącym w kompetencji Krajowej Rady Sądownictwa

– Krajowa Rada Sądownictwa przedstawia w tych sprawach stanowisko o następującej treści:

Składy orzekające Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, które zajmowały się sprawami ww. Skarżących były „niezależnym i bezstronnym sądem ustanowionym ustawą” w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

U Z A S A D N I E N I E

1. Wyrokiem z dnia 21 lipca 2020 r. w sprawie sygn. akt I NO 50/19 Sąd Najwyższy oddalił odwołanie: od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 22 listopada 2018 r. nr 576/2018 w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na cztery

stanowiska sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w Słupsku, ogłoszone w Monitorze Polskim z 2018 r., poz. 274.

2. W dniu 20 kwietnia 2021 r. Joanna Hetnarowicz-Sikora oraz w dniu 21 kwietnia 2021 r. Małgorzata Frąckowiak - Mitura, Tomasz Marcin Zielonka i Hubert Odelski złożyli skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, zarzucając naruszenie art. 6 ust. 1 Konwencji o prawach człowieka i podstawowych wolności, art. 14 Konwencji o prawach człowieka i podstawowych wolności, art. 13 Konwencji o prawach człowieka i podstawowych wolności oraz art. 8 Konwencji o prawach człowieka i podstawowych wolności.

Zdaniem skarżących Rzeczypospolita Polska naruszyła istotę prawa do rzetelnego procesu sądowego. Nie zapewniono im skutecznego dostępu do sądu albowiem Sąd rozpoznający odwołanie był nienależycie obsadzony; nie spełniał wymogów niezależności i niezawisłości. Organ, który rozpatrywał i oceniał kandydatów do pełnienia urzędu sędziego sądu okręgowego wybrany został z naruszeniem ustawy zasadniczej, w składzie niegwarantującym bezstronności i niezawisłości.

I.

Niedopuszczalność skarg w świetle art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności

1. Dla oceny przedmiotowych skarg zasadnicze znaczenie ma orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, w tym wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 marca 2022 r. sygn. akt K 7/21 (Dz.U.2022.643) [zob. także wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 listopada 2021 r. sygn. akt K 6/21 (Dz.U.2021.2161) i wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 października 2021 r. sygn. akt K 3/21].
2. W wyroku z dnia 10 marca 2022 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji w zakresie, w jakim: 1) pojęciem „praw i obowiązków o charakterze cywilnym” obejmuje podmiotowe prawo sędziego do zajmowania funkcji administracyjnej w strukturze sądownictwa powszechnego w polskim systemie prawnym – jest niezgodny z art. 8 ust. 1, art. 89 ust. 1 pkt 2 i art. 176 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, 2) przy ocenie spełnienia warunku „sądu ustanowionego ustawą”: a) dopuszcza pomijanie przez Europejski Trybunał Praw Człowieka lub sądy krajowe przepisów Konstytucji, ustaw oraz wyroków polskiego Trybunału Konstytucyjnego, b) umożliwia samodzielne kreowanie norm dotyczących procedury nominacyjnej sędziów sądów

krajowych przez Europejski Trybunał Praw Człowieka lub sądy krajowe w procesie wykładni Konwencji – jest niezgodny z art. 89 ust. 1 pkt 2, art. 176 ust. 2, art. 179 w związku z art. 187 ust. 1 w związku z art. 187 ust. 4 oraz z art. 190 ust. 1 Konstytucji, c) upoważnia Europejski Trybunał Praw Człowieka lub sądy krajowe do dokonywania oceny zgodności z Konstytucją i Konwencją ustaw dotyczących ustroju sądownictwa, właściwości sądów oraz ustawy określającej ustrój, zakres działania, tryb pracy i sposób wyboru członków Krajowej Rady Sądownictwa – jest niezgodny z art. 188 pkt 1 i 2 oraz z art. 190 ust. 1 Konstytucji.

3. Skutkiem powyższego wyroku jest utrata mocy obowiązującej powyższych przepisów z dniem 21 marca 2022 r. Trybunał Konstytucyjny uznał, że w wywiedzionym przez ETPC zakresie normatywnym, art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji narusza zasadę nadrzędności Konstytucji, wyrażoną w art. 8 ust. 1, która przyznaje Konstytucji najwyższą moc prawną w systemie źródeł prawa. Zasada nadrzędności Konstytucji, jak wskazał Trybunał Konstytucyjny, odnosi się również do umów międzynarodowych, wiążących Rzeczpospolitą Polską, w tym umów międzynarodowych, których ratyfikacja wymagała uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie. Z tego względu wszystkie umowy międzynarodowe muszą być zgodne z Konstytucją, która jest najwyższym prawem w polskim systemie źródeł prawa. Powyższe znajduje potwierdzenie nie tylko wprost w przepisach konstytucyjnych (art. 8 ust. 1, art. 87 ust. 1 i art. 188 pkt 1 Konstytucji), ale też w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego (zob. wyrok TK z 11 maja 2005 r., sygn. K 18/04, OTK ZU 2005 nr 5, poz. 49 oraz wyrok TK z 24 listopada 2010 r., sygn. akt K 32/09, OTK ZU 2010 nr 9, poz. 108).
4. W wyroku z dnia 10 marca 2022 r. Trybunał Konstytucyjny przypomniał, że prawo dostępu do służby publicznej gwarantuje i kształtuje art. 60 Konstytucji RP. Wynika z niego, że obywatele polscy korzystający z pełni praw publicznych mają prawo dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach. Prawo to nie obejmuje jednak możliwości sprawowania określonych funkcji o charakterze administracyjnym i organizacyjnym w strukturach władzy publicznej (np. prawa do bycia prezesem sądu). Art. 60 Konstytucji nie gwarantuje też przyjęcia do służby publicznej ani pozostawania w niej niezależnie od wszelkich okoliczności, lecz jedynie daje prawo ubiegania się o przyjęcie do służby publicznej i prawo pozostawania w tej służbie na zasadach jednakowo określonych dla wszystkich (zob. wyroki TK z: 9 czerwca 1998 r., sygn. K 28/97, OTK ZU nr 4/1998, poz. 50; 14 grudnia 1999 r., sygn. SK 14/98, OTK ZU nr 7/1999, poz. 163). Nie zapewnia też prawa do awansu osobom przyjętym do służby publicznej. Prawo dostępu do służby publicznej musi być odnoszone do poszczególnych rodzajów stanowisk w służbie publicznej, w tym również do stanowisk wyższych od tego piastowanego przez osobę

ubiegającą się o awans. Prawo to obejmuje nie tylko ubieganie się o przyjęcie do służby w ogóle, ale również ubieganie się o określone stanowisko w obrębie tej służby (zob. wyroki TK z: 29 listopada 2007 r., sygn. SK 43/06, OTK ZU nr 10/A/2007, poz. 130; 27 maja 2008 r., sygn. SK 57/06, OTK ZU nr 4/A/2008, poz. 63, K 7/21 OTK ZU A/2022, poz. 24). Wobec powyższego, Trybunał podkreślił, że obywatelowi polskiemu korzystającemu z pełni praw publicznych nie przysługuje prawo podmiotowe, którego treścią byłoby żądanie przyjęcia do służby publicznej. Nie może on przed sądem, powołując się na treść art. 60 Konstytucji, domagać się zapewnienia mu dostępu do służby publicznej przez zatrudnienie na określonym stanowisku czy umożliwienie pełnienia określonej funkcji publicznej (zob. B. Banaszak, komentarz do art. 60, [w:] Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, Warszawa 2012, s. 360; wyroki TK z: 10 maja 2000 r., sygn. K 21/99, OTK ZU nr 4/2000, poz. 109; 27 maja 2008 r., sygn. SK 57/06, Wojciech Jakimowicz „Publiczne prawa podmiotowe”, Zakamycze 2002, s. 367, postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 7 grudnia 2017 r., sygn. akt I OSK 857/17). W sytuacji gdy prawo dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach nie może być rozumiane jako zapewniające przyjęcie do służby publicznej i nie tworzy ono prawa podmiotowego oraz roszczenia o charakterze materialnoprawnym, którego przedmiotem byłoby przyjęcie czy to do służby publicznej w ogólności, czy na konkretnie określone stanowisko w ramach tej służby, to wobec nieistnienia przepisów prawa gwarantujących dostęp do służby publicznej oraz istnienia usprawiedliwionego oczekiwania, że dostęp ten nastąpi, brak jest podstaw do przyjęcia wystąpienia ryzyka wyrządzenia stronie niepowetowanej szkody rezultatem konkursu lub sposobem jego ukształtowania.

II.

Bezzasadność zarzutu niezapewnienia rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd, ustanowiony ustawą

1. Skarżący zarzucają, iż postanowienie Sądu Najwyższego, w którego składzie brali udział sędziowie Sądu Najwyższego w osobie: Janusza Niczyporuka, Antoniego Bojańczyka i Leszka Bosek - *ergo* sędziów Sądu Najwyższego powołanych przez Prezydenta na skutek ich przedstawienia przez Krajową Radę Sądownictwa, w składzie ukształtowanym od 2018 r. zostało wydane w składzie sprzecznym z przepisami prawa. Uzasadniając powyższe stanowisko Skarżący wskazali, że Janusz Niczyporuk, Antoni Bojańczuk i Leszek Bosek w dniu 10 października 2018 r. powołani zostali przez Prezydenta na stanowiska sędziów Sądu Najwyższego mimo, że Naczelny Sąd Administracyjny w sprawie sygn. akt II GW 28/18

postanowieniem z dnia 28 sierpnia 2018 r. postanowił wstrzymać wykonanie uchwały Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 28 sierpnia 2018 r.

2. W orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wielokrotnie dokonywano analizy standardów niezależności. TSUE wskazywał, że dla zagwarantowania, by sąd mógł sam zapewniać skuteczną ochronę prawną wymaganą na podstawie art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, kluczowe jest zachowanie jego niezawisłości i bezstronności, co potwierdza art. 47 akapit drugi Karty Praw Podstawowych, w którym wśród wymogów związanych z prawem podstawowym do skutecznego środka prawnego wymieniono dostęp do niezależnego sądu [wyrok z dnia 29 marca 2022 r., C-132/20, wyrok z dnia 16 listopada 2021 r., Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim i in., od C-748/19 do C-754/19, EU:C:2021:931, pkt 65 i przytoczone tam orzecznictwo].
3. Jak wielokrotnie podkreślał Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, ten wymóg niezawisłości i bezstronności sądów, stanowiący integralny element sprawowania wymiaru sprawiedliwości, wchodzi w zakres istoty prawa do skutecznej ochrony sądowej oraz prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego, które to prawo ma fundamentalne znaczenie jako gwarancja ochrony wszystkich praw, jakie podmioty prawa wywodzą z prawa Unii, oraz jako gwarancja zachowania wartości wspólnych państwom członkowskim określonych w art. 2 TUE, w szczególności wartości państwa prawnego [wyrok z dnia 29 marca 2022 r., C-132/20, wyrok z dnia 16 listopada 2021 r., Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim i in., od C-748/19 do C-754/19, EU:C:2021:931, pkt 66 i przytoczone tam orzecznictwo].
4. W dotychczasowym orzecznictwie ETPC pojęcie „sądu ustanowionego ustawą”, o którym mowa w art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji, było związane z zasadą, że organizacja sądownictwa i właściwość sądu w państwie demokratycznym muszą być uregulowane prawem ustanowionym przez organy ustawodawcze i nie mogą zależeć od swobodnej decyzji władzy wykonawczej. (zob. np. wyrok ETPC z 22 czerwca 2000 r. w sprawie *Coeme i inni przeciwko Belgii*, skargi nr 32492/96, 32547/96, 32548/96, 33209/96 i 33210/96, § 98; wyrok z 28 kwietnia 2009 r. w sprawie *Savino i inni przeciwko Włochom*, skargi nr 17214/05, 20329/05 i 42113/04, § 94; wyrok z 9 stycznia 2013 r. w sprawie *Oleksandr Volkov przeciwko Ukrainie*, skarga nr 21722/11, § 150-151). Zatem pierwotna norma wynikająca z art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji w zakresie dotyczącym przesłanki sądu ustanowionego ustawą dotyczyła gwarancji, że orzeczenie zostanie wydane przez skład sądu ukształtowany zgodnie z przepisami krajowymi dotyczącymi ustroju sądów.

Wymóg sądu „ustanowionego ustawą” oznacza nie tylko ustawową podstawę istnienia sądu, ale też nakaz określenia w ustawie jego organizacji i funkcjonowania.

5. W sprawie *Guðmundur Andri Ástráðsson przeciwko Islandii* (wyrok z 12 marca 2019 r., skarga nr 26374/18, dalej: sprawa *Ástráðsson*) ETPC zmienił dotychczasową linię orzecznictwą i sformułował test dotyczący oceny „sądu ustanowionego ustawą”. Zgodnie z wyrokiem w sprawie *Ástráðsson*, pojęcie „ustanowienia ustawą” z art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji obejmuje proces powoływania sędziów w ramach krajowego wymiaru sprawiedliwości, który musi być przeprowadzony zgodnie z regułami prawa krajowego obowiązującego w czasie powołania. Dla ułatwienia oceny, czy nieprawidłowości, jakimi obarczony był proces nominacji sędziów, pociągają za sobą naruszenie prawa do sądu ustanowionego ustawą, ETPC opracował szczegółowy test składający się z trzech, rozpatrywanych łącznie kryteriów: pierwszego - polegającego na tym, że naruszenie prawa krajowego musi być oczywiste, tj. obiektywne i możliwe do zidentyfikowania; drugiego - odnoszącego się do tego, że naruszenie musi być na tyle istotne, by uderzało w zdolność sądownictwa do wykonywania swoich funkcji bez nadmiernej ingerencji oraz trzeciego - polegającego na tym, że istotną rolę odgrywa kontrola konsekwencji prawnych naruszenia z punktu widzenia praw wynikających z Konwencji, przeprowadzona przez sądy krajowe. ETPC wskazał też, że pojęcie „ustawa” w rozumieniu art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji obejmuje przepisy prawne określające sposób ustanowienia i kompetencje organów sądowych oraz wszelkie inne przepisy prawa krajowego, które w wypadku ich złamania sprawiają, że udział sędziów w rozstrzyganiu sprawy będzie nieprawidłowy (zob. wyrok ETPC z 12 marca 2019 r. w sprawie *Ástráðsson* i wyrok w tej sprawie Wielkiej Izby ETPC z 1 grudnia 2020 r.).
6. Niezawisłość sędziów Sądu Najwyższego, podobnie jak wszystkich sędziów w Polsce, zagwarantowana jest zarówno procedurą ich powoływania jak i rozbudowanym systemem gwarancji konstytucyjnych, zapewniających orzekanie w sposób wolny od nacisków zewnętrznych.
7. Zgodnie z art. 179 Konstytucji sędziowie są powoływani przez Prezydenta Rzeczypospolitej, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, na czas nieoznaczony. Uprawnienie Prezydenta RP jest jego prerogatywą i nie wymaga kontrasygnaty Prezesa Rady Ministrów. W dotychczasowym orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego, a także w orzecznictwie sądów uznawano, że nie ma mechanizmów kontroli prerogatywy Prezydenta, gdyż powoływanie sędziów nie jest aktem z zakresu prawa administracyjnego. Wykonywanie przez Prezydenta prerogatywy nie może być postrzegane jako „rażące

naruszenie zasady praworządności” (pkt 349, sprawa *Dolińska Ficek i Ozimek przeciwko Polsce*). Europejski Trybunał Praw Człowieka nie jest organem uprawnionym do oceny wykonywania przez Prezydenta prerogatyw konstytucyjnych i nie jest dopuszczalne badanie przez ETPC spełnienia warunku „sądu ustanowionego ustawą”, o którym mowa w tym przepisie, poprzez ocenę konstytucyjnego procesu powoływania sędziów, bez uwzględnienia konstytucyjnych mechanizmów w tym zakresie lub przy ich swobodnej interpretacji. Rozumienie treści art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji, uprawniające do takiej oceny jest sprzeczne z art. 179 w związku z art. 187 ust. 1 w związku z art. 187 ust. 4 Konstytucji (zob. np. wyroki TK z 5 czerwca 2012 r., sygn. akt K 18/09, OTK ZU 2012 nr 6, poz. 63; z 26 czerwca 2019 r., sygn. akt K 8/17, OTK ZU 2019, poz. 34; z 4 marca 2020 r., sygn. akt P 22/19, OTK ZU 2020, poz. 31; z 2 czerwca 2020 r., sygn. akt P 13/19, OTK ZU 2020, poz. 45, z 20 kwietnia 2020 r. sygn. kt U 2/20 OTK ZU 2020, poz. 61 oraz postanowienie z 29 listopada 2010 r., sygn. akt SK 16/08, OTK ZU 2010 nr 9, poz. 123). Akt powołania kształtuje status sędziego. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego, kompetencja w zakresie powoływania sędziów jest w świetle art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji traktowana jako uprawnienie osobiste (prerogatywa) Prezydenta (sfera jego wyłącznej gestii i odpowiedzialności), a także rola ustrojowa Prezydenta jako najwyższego przedstawiciela Rzeczypospolitej Polskiej, określona w art. 126 ust. 1 Konstytucji [postanowienie sygn. akt Kpt 1/08; wyrok TK z dnia 5 czerwca 2012 r., K 18/09, OTK ZU 2012 nr 6, poz. 63].

8. Konstytucyjna zasada nieusuwalności sędziego wyrażona w art. 180 Konstytucji stanowi gwarancję jego niezawisłości i wyraża się niemożnością pozbawienia sędziego urzędu w wyniku podjęcia dyskrecyjnej decyzji. Zasada nieusuwalności sędziego pozostaje w ścisłym związku z art. 179 Konstytucji, z którego wynika norma, że sędziowie powoływani są na czas nieokreślony. Gwarancja nieusuwalności oznacza zakaz podejmowania decyzji, które ze względu na swój charakter lub podmiot decydujący stanowiłyby naruszenie niezawisłości sędziowskiej (zob. np. wyroki TK z: 8 maja 2012 r., sygn. akt K 7/10, OTK ZU 2012 nr 5, poz. 48; 22 września 2015 r., sygn. akt P 37/14, OTK ZU 2012 nr 8, poz. 121; 7 listopada 2005 r., sygn. akt P 20/04, OTK ZU 2005 nr 10, poz. 111).
9. Skład orzekający Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, który rozpoznawał sprawę Skarżących, był sądem ustanowionym ustawą i spełniał standardy niezależności i niezawisłości. Orzekający w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych sędziowie Sądu Najwyższego zostali powołani na swój urząd na mocy

postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 10 października 2018 r. o powołaniu do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego (M.P. poz. 1031). Ich kandydatury zostały uprzednio wyłonione w trybie konkursowym przez konstytucyjny organ – Krajową Radę Sądownictwa i przedstawione – w formie uchwały – do powołania Prezydentowi (zgodnie z art. 179 Konstytucji RP), a kandydaci spełniali wszystkie warunki określone w ustawie o Sądzie Najwyższym.

10. Ustawa, doprecyzowując sposób procedowania w zakresie urzeczywistnienia każdego z etapów wskazanych w art. 179 Konstytucji, nie może dotyczyć bezpośrednio kompetencji Prezydenta w zakresie powoływania sędziów. Art. 179 Konstytucji stanowi samodzielną i wystarczającą (kompletną) podstawę prawną wykonywania prerogatywy jako aktu urzędowego Prezydenta. (postanowienie TK z 19 czerwca 2012 r., sygn. akt SK 37/08, OTK 2012 Nr 6, poz. 69; zob. także postanowienia NSA z 9 października 2012 r., sygn. akt I OSK 1874/12, sygn. akt I OSK 1875/12; postanowienie NSA z dnia 7 grudnia 2017 r., sygn. akt I OSK 858/17). Realizacja przez Prezydenta jego kompetencji „może być dookreślona w ustawach, jednakże pod warunkiem zachowania wyrażonej w art. 8 ust. 1 Konstytucji zasady nadrzędności Konstytucji“. Za nieprzekraczalne ramy ustawowej regulacji procedury powoływania sędziów przez Prezydenta Trybunał uznał „istotę prezydenckiej prerogatywy w zakresie powoływania sędziów“ (K 18/09).
11. W świetle dotychczasowego orzecznictwa TK należy uznać, że próby podważenia prerogatywy Prezydenta RP do powołania sędziego stanowiłyby naruszenie nie tylko norm dotyczących powołania sędziego, tj. art. 144 ust. 3 pkt 17 i art. 179 Konstytucji RP, ale także konstytucyjnej zasady nieusuwalności sędziego, o której mowa w art. 180 ust. 1 Konstytucji. Normy te współtworzą spójny i kompletny mechanizm gwarancji niezawisłości sędziowskiej. Także z tego powodu prawodawstwo nie pozwala i nie przewiduje mechanizmów „weryfikacji“ powołań sędziowskich.
12. Ponadto należy nadmienić, że zajmujący się rozpoznaniem spraw Skarżących Sąd Najwyższy posiada umocowanie w Konstytucji RP, zaś jego szczegółowy ustrój jest regulowany ustawami. Zgodnie z art. 175 Konstytucji RP Sąd Najwyższy został wymieniony jako jeden z podmiotów sprawujących wymiar sprawiedliwości w Polsce. Z kolei w przytaczanym już wcześniej art. 183 ust. 1 Konstytucji RP określono, że w zakresie działalności orzeczniczej Sąd Najwyższy przede wszystkim sprawuje nadzór nad działalnością orzecniczą sądów powszechnych i wojskowych. Rozwinięciem powyższego przepisu jest art. 1 pkt 1 lit. a ustawy o Sądzie Najwyższym, który ma charakter *lex generalis*. Szczegółową kompetencję do rozpoznania przez Sąd Najwyższy sprawy Skarżących

stanowił art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa. Funkcjonowanie Izb Sądu Najwyższego jest niezależne od jakiegokolwiek dodatkowego aktu wykonawczego (aktu podustawowego), tym samym również organy władzy wykonawczej lub ustawodawczej nie mają możliwości ingerencji w wewnętrzny ustrój Sądu Najwyższego. Z tych też względów niemożliwa jest – bez zmiany ustawy – likwidacja, którejkolwiek z Izb Sądu Najwyższego. Stanowi to gwarancję ich niezależności od ewentualnych wpływów bądź nacisku ze strony organów legislatury bądź egzekutywy. Niemożliwa jest również zmiana *ad hoc* właściwości tychże Izb np. wywołana na potrzeby określonej sprawy. Bez wątpienia dodatkowo to potwierdza niezależność każdej z nich, jak i całego Sądu Najwyższego.

III.

Bezzasadność zarzutu skarżących co do niekonstytucyjności składu i procedury wyboru członków Krajowej Rady Sądownictwa, nie gwarantującej bezstronności i niezawisłości

1. Wbrew twierdzeniom Skarżących wyrok TSUE w żadnej sprawie nie zawiera stwierdzenia, iż sędziowie powołani przez Krajową Radę Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani przez Sejm większością 3/5 ustawowej liczby posłów *ad limine* są powołani niezgodnie z prawem, przez co orzeczenia zapadłe z ich udziałem należy uznać za wydane z naruszeniem przepisów prawa.
2. Krajowa Rada Sądownictwa jest konstytucyjnym centralnym organem władzy publicznej o szczególnych kompetencjach i wyjątkowym charakterze, który stoi na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów. Usytuowana jest jednocześnie poza strukturą sądów i trybunałów, nie będąc organem samorządu sędziowskiego, nie wykonując władzy sądowniczej i nie sprawując wymiaru sprawiedliwości. W skład KRS wchodzi przedstawiciele każdej z władz: ustawodawczej, wykonawczej oraz sądowniczej.
3. Uprawnienia Krajowej Rady Sądownictwa wynikają wprost z Konstytucji i w świetle orzecznictwa TK zawarte w niej normatywne podstawy są wystarczające do jej funkcjonowania, a kolejne ustawy jedynie konkretyzują jej kompetencje. W obecnym stanie prawnym nie ma też procedury umożliwiającej dokonywanie oceny legalności składu osobowego Krajowej Rady Sądownictwa. Skład ten jest ukształtowany w oparciu o przepisy konstytucyjne (art. 187 ust. 1 Konstytucji). Zgodnie z art. 187 ust. 4 Konstytucji, ustrój, zakres działania i tryb pracy Krajowej Rady Sądownictwa oraz sposób wyboru jej członków określa ustawa. To znaczy, że wyłącznie podstawy prawne kreowania składu Krajowej Rady

Sądownictwa, i to wyłącznie w odniesieniu do członków pochodzących z wyborów, mogą być jedynie poddane kontroli konstytucyjności przed Trybunałem Konstytucyjnym, gdyż będzie to kontrola zgodności ustawy z Konstytucją. W odniesieniu do obecnie obowiązujących procedur w tym zakresie, Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 25 marca 2019 r., sygn. akt K 12/18 (OTK ZU 2019, poz. 17), uznał zgodność z Konstytucją przepisów dotyczących procedury wyboru sędziów – członków KRS. Potwierdził zatem domniemanie konstytucyjności tego procesu. Do czasu jego uchylenia przez ustawodawcę lub obalenia domniemania konstytucyjności stosownych przepisów przez TK – podstawy prawne tego wyboru nie mogą być kwestionowane w procesie stosowania prawa na żadnym poziomie, ani krajowym, ani międzynarodowym.

4. Krajowa Rada Sądownictwa wskazuje, że to model wyboru członków – sędziów do Krajowej Rady Sądownictwa w obowiązującej do 2018 r. procedurze zakładającej wybór tychże członków wyłącznie przez sędziów, został uznany za niezgodny z Konstytucją wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 czerwca 2017 r., sygn. akt K 5/17 (OTK 2017 poz. 48). Obecny model wyboru sędziów do Krajowej Rady Sądownictwa gwarantuje najwyższy mandat demokratycznego wyboru większością 3/5 ustawowej większości sejmowych głosów. Zgodnie z art. 11a ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 269), podmiotami uprawnionymi do zgłaszania kandydatów na członków KRS są: (1) grupa 2.000 pełnoletnich obywateli oraz (2) grupa 25 sędziów, z wyłączeniem sędziów w stanie spoczynku.

Wnioski.

Skład orzekający Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, który zajmował się sprawą każdego ze Skarżących był „niezależnym i bezstronnym sądem ustanowionym ustawą” w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.